

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL R. S. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. sausio 23 d. Nr. 242-38
Vilnius

Lietuvos bankas gavo R. S. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. rugpjūčio 6 d. įvyko eismo įvykis – susidūrus dviem automobiliams buvo apgadintas pareiškėjui priklausantis automobilis „BMW X6“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*). Pareiškėjas kreipėsi į draudiką, apdraudusį eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimu, prašydamas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui padarytą žalą.

2018 m. rugpjūčio 6 d. pareiškėjas telefonu kreipėsi į draudiką ir nurodė, kad už transporto priemonės „BMW X6“ sugadinimus pageidautų gauti draudimo išmoką. Dėl šios priežasties šalys susitarė, kad transporto priemonę pareiškėjas pristatys apžiūrėti draudiko partneriams. Draudiko ekspertas, gavęs apgadintos transporto priemonės dokumentus bei sugadinimų nuotraukas, nustatė sugadintos transporto priemonės „BMW X6“ sugadinimus ir 2018 m. rugpjūčio 10 d. el. paštu informavo pareiškėją, kad, įvertinus užfiksuotus sugadinimus ir jų pobūdį, nustatyta, kad automobilio remontas kainuos 3 261,33 Eur.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko apskaičiuotomis transporto priemonės remonto išlaidomis, todėl kreipėsi į UAB „Autosigma“, prašydamas parengti transporto priemonės „BMW X6“ vertinimo ataskaitą. Draudikui pateiktoje A. Ū. parengtoje Kilnojamojo turto vertinimo ataskaitoje Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Vertinimo ataskaita) nurodyta, kad automobilio remonto kaina yra 4 462,07 Eur (be PVM).

Gavęs Vertinimo ataskaitą, draudikas atsižvelgė į joje nurodytas remonto darbų kainas, tačiau nesutiko su nurodytomis detalių kainomis, todėl rėmėsi trijų specializuotų dalių tiekėjų (UAB „Krasta Auto“, UAB „GTV Traiding“ ir UAB „Maksauto“) oficialiose svetainėse skelbiamomis naujų originalių dalių kainomis. Draudikas, įvertinęs tiekėjų skelbiamą informaciją, nustatė, kad analogiškos naujos originalios dalys UAB „Krasta Auto“ kainuoja 6002,02 Eur (be PVM ir neišskaičius nusidėvėjimo) (kaip ir nurodyta Vertinimo ataskaitoje), UAB „GTV Traiding“ – 3 834,57 Eur (be PVM ir neišskaičius nusidėvėjimo), o UAB „Maksauto“ – 4 063,95 Eur (be PVM ir neišskaičius nusidėvėjimo). Atsižvelgiant į surinktus duomenis, draudikas 2018 m. rugpjūčio 30 d. išmokėjo pareiškėjui 3 333,27 Eur draudimo išmoką, tačiau pareiškėjas nesutiko su šiuo draudimo išmokos dydžiu.

Draudikas 2018 m. rugsėjo 26 d. pareiškėją raštu informavo, kad buvo priimtas sprendimas pareiškėjui prie jau 2018 m. rugpjūčio 30 d. išmokėtos draudimo išmokos pridėti 135,34 Eur. Kadangi draudikui nebuvo pateikta dokumentų, patvirtinančių faktinę transporto priemonės remonto kainą, draudikas draudimo išmoką apskaičiavo pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytus remonto darbus ir kainas, tačiau pritaikė paties nustatytas vidutines automobilio naujų originalių detalių kainas, t. y. vadovavosi specializuoto dalių tiekėjo UAB „Maksauto“ naujų originalių dalių kainomis.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko apskaičiuota draudimo išmoka, todėl kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjo teigimu, draudikas nepagrįstai atsisako mokėti draudimo išmoką pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytą remonto kainą, o savo atsisakymą grindžia manipuliudamas teisės aktais, t. y. cituoja atskirus straipsnius iš įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų ir ignoruoja kitus teisės aktus. Pareiškėjo teigimu, tokiais savo veiksmais draudikas pažeidžia protingumo, sąžiningumo ir teisingumo kriterijus ir eliminuoja pareiškėjo pilietinę teisę į nepriklausomą nuostolių vertinimą, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikoje galiojančioje turto vertinimo tvarkoje.

Pareiškėjas teigia, kad jam, kaip eiliniam piliečiui, kilo abejonų, ar draudikas nešališkai įvertino nuostolius, todėl kreipėsi į nepriklausomą licencijuotą ir kvalifikuotą transporto priemonių vertintoją, pastarasis parengė Vertinimo ataskaitą. Pareiškėjo teigimu, tokios ataskaitos statusą reglamentuoja Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 22 straipsnis. Pareiškėjo nuomone, draudiko veiksmai tiesiogiai pažeidžia šio įstatymo nuostatas dėl Vertinimo ataskaitos teisinio statuso, o tokiais savo veiksmais draudikas savo valia perima teismo funkcijas ir sprendžia turtinius ginčus savo naudai. Pareiškėjas nurodo, kad tokiais savo veiksmais draudikas siekia tik vieno tikslo – komercinės naudos. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas Lietuvos banko prašo rekomenduoti draudikui atlyginti dėl eismo įvykio patirtus nuostolius, t. y. išmokėti neatlygintų nuostolių dalį – 1 126,73 Eur, apskaičiuotą vadovaujantis Vertinimo ataskaita.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjo reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudikas teigia, kad, įvertinęs Vertinimo ataskaitą, nustatė, kad joje nurodyta keistinių originalių detalių kaina yra didesnė nei jų reali vidutinė rinkos kaina, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, rėmėsi UAB „GTV Traiding“ elektroninės parduotuvės nurodytomis naujų originalių detalių kainomis. Draudikas taip pat pažymėjo, kad UAB „GTV Traiding“ prekiauja daugelio lengvųjų automobilių gamintojų naujomis originaliomis detalėmis, jos užsakomos iš oficialių dilerių, yra sertifikuotos gamintojo, turi gamintojo ženklimą, yra supakuotos į originalią gamintojo pakuotę ir atitinka visus gamintojo reikalavimus.

Pareiškėjui nesutinkant su pirmine draudimo išmoka, draudikas įvertino Vertinimo ataskaitoje pateiktus duomenis ir iš naujo apsvarstė priimtą sprendimą: vidutinę naujų dalių kainą apskaičiavo iš laisvai rinkoje parinktų specializuotų tiekėjų skelbiamos informacijos apie naujų originalių dalių kainas išvesdamas statistinį matematinį vidurkį, o po to „matematinės-statistinės aproksimacijos (priartėjimo) metodu“, vidutinėmis rinkos kainomis draudikas laikė to tiekėjo kainas, kurios artimiausios statistiniam matematiniam vidurkiui. Draudikas pažymėjo, kad tokį naujų originalių dalių vidutinių rinkos kainų apskaičiavimo metodą taiko ir specialistai, įrašyti į Lietuvos Respublikos teismo ekspertų sąrašą, todėl laikytina, kad jis yra teisingas ir taikytinas.

Draudikas taip pat nurodo, kad UAB „Krasta Auto“ yra gamintojo dalių importuotoja, o UAB „Maksauto“ (kuria ir remiasi draudikas, apskaičiuodamas vidutines rinkos kainas) prekiauja daugelio lengvųjų automobilių naujomis originaliomis detalėmis, jos užsakomos iš oficialių tiekėjų, yra sertifikuotos gamintojo, detalės turi gamintojo ženklimą ir pan. Dėl šios priežasties draudikas mano pagrįstai, pakartotinai apskaičiuodamas draudimo išmoką, rėmėsis UAB „Maksauto“ elektroninės parduotuvės nurodytomis naujų originalių detalių kainomis, kurios laikytinos vidutinėmis rinkos kainomis.

Draudikas nurodo ir tai, kad 2018 m. rugpjūčio 30 d. raštu Nr. *(duomenys neskelbiami)* informavo pareiškėją, kad, jeigu remonto kaina viršys apskaičiuotą draudimo išmoką ir pareiškėjas pateiks turėtas remonto išlaidas pagrindžiančius dokumentus (remonto darbų mastą prieš remontą suderinęs su draudiku), draudikas priims sprendimą dėl žalos bylos atnaujinimo ir draudimo išmokos perskaičiavimo.

Atsižvelgdamas į visa tai, draudikas mano teisingai ir pagrįstai apskaičiavęs draudimo išmoką, todėl pareiškėjo reikalavimai turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23

patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios 2018 m. rugpjūčio 6 d. eismo įvykio metu transporto priemonei „BMW X6“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, pagrįstumo.

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, svarbu pažymėti, kad Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Taisyklių 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų, dažymo darbų, keičiamų dalių (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo) bei dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas per eismo įvykį patirtos žalos nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, svarbu tai, kad turto Vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek pareiškėjo pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, jog turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi didesnę įrodomąją galią nei kiti įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau minėta, turto Vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, ji turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjas, remdamasis Vertinimo ataskaitos duomenimis, prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „BMW X6“ 2018 m. rugpjūčio 6 d. eismo įvykio metu padarytų sugadinimų remonto išlaidas. Draudikas iš esmės sutinka su Vertinimo ataskaitoje nurodytomis automobilio remonto kainomis, tačiau, siekdamas nuginčyti joje nurodytas automobilio naujų originalių dalių kainas, vadovaujasi specializuotų dalių tiekėju UAB „Kраста Auto“, UAB „GTV Trading“ ir UAB „Maksauto“ skelbiama informacija apie eismo įvykiuose sugadintų naujų originalių dalių kainas.

Kaip minėta, Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad transporto priemonės „BMW X6“ naujos originalios dalys kainuoja 6 002,02 Eur (be PVM). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Kраста Auto“ dalys kainuoja 6002,02 Eur (be PVM) (kaip ir nurodyta Vertinimo ataskaitoje), UAB „GTV Trading“ automobilio analogiškos naujos

originalios dalys kainuoja 3 834,57 Eur (be PVM), o UAB „Maksauto“ – 4 063,95 Eur (be PVM).

Vertinant pareiškėjo reikalavimą draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitą, atkreiptinas dėmesys į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, prie kurių priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą: žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad, sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo, turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, iš dalies yra neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Draudiko pateiktos specializuotų dalių tiekėjų UAB „Krasta Auto“, UAB „GTV Trading“ ir UAB „Maksauto“ nustatytos eismo įvykio metu sugadintų naujų originalių dalių kainos patvirtina, kad automobilio atkūrimo iki būklės, buvusios prieš 2018 m. rugpjūčio 6 d. įvykį, *vidutinės* išlaidos nesiekia turto vertintojo nustatytų transporto priemonės remonto išlaidų ir turto vertintojo nustatyta automobilio detalių kaina skiriasi nuo draudiko pateiktos vidutinio naujų originalių dalių kainos. Remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, negalima teigti, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio „BMW X6“ remonto išlaidas, vadovavosi CK 6.38 straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu ir automobilio remonto išlaidas apskaičiavo atsižvelgdamas į ekonomiškiausią, o ne į brangiausią transporto priemonės naujų originalių detalių kainą.

Pažymėtina, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių, kad draudiko pareiškėjui nurodyta 4 063,95 Eur (be PVM ir neišskaičius nusidėvėjimo) transporto priemonės „BMW X6“ naujų originalių dalių kaina buvo apskaičiuota nesivadovaujant Taisyklių 15 punkto nuostatomis. Draudiko skaičiavimai buvo atlikti vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos 14 punktu, jame įtvirtintas transporto priemonių atkūrimo sąnaudų nustatymo principas iš esmės atitinka Taisyklių 15 punkto nuostatas dėl būtinų remonto išlaidų atlyginimo ir apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį. Atkreiptinas dėmesys, kad draudiko nustatytas nuostolio dydis buvo pagrįstas objektyviais įrodymais (viešai skelbiama specializuotų dalių tiekėjų informacija apie automobilio naujas originalias dalis), patvirtinančiais, kad už draudiko apskaičiuotą draudimo išmoką pareiškėjo automobilis būtų visiškai atkurtas į iki 2018 m. rugpjūčio 6 d. eismo įvykio buvusią padėtį. Be to, pažymėtina, kad Vertinimo ataskaitoje nustatytos transporto priemonės „BMW X6“ sugadintos detalių kainos buvo pakoreguotos pagal iš specializuotų dalių tiekėjų nustatytų kainų išvestą matematinę vidurkį, t. y. pagal UAB „Maksauto“ skelbiamas naujų originalių dalių kainas. Atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą ir vadovaujantis CK 6.38 straipsnio 3 dalyje nustatyto prievolių vykdymo ekonomiškiausiu būdu reikalavimu, darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotas žalos dydis atitinka teisės aktuose įtvirtintas tikslios žalos nustatymo taisykles.

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką neginčijo draudiko nurodomų specializuotų dalių tiekėjų skelbiamų automobilio „BMW X6“ naujų originalių dalių kainų ir iš jų nustatytų vidutinių rinkos kainų atitiktis Taisyklių 15 punkto nuostatomis ir tikslios žalos nustatymo sąlygoms (CK 6.251 straipsnis). Siekdamas nuginčyti draudiko apskaičiuotą draudimo išmoką, pareiškėjas iš esmės tik teigė, kad draudimo išmokos nustatymas ne pagal Vertinimo ataskaitą yra nepagrįstas, tačiau nepateikė jokių įrodymų, leidžiančių suabejoti, kad draudiko nurodomos specializuotų dalių tiekėjų kainos ir jų pagrindu nustatyta vidutinė rinkos kaina neatitinka teisės aktų reikalavimų. Darytina išvada, kad pareiškėjo teiginiai dėl netinkamai apskaičiuotos draudimo išmokos nėra patvirtinti objektyviais įrodymais.

Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad draudiko

sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitoje pateiktus remonto darbų įkainius ir specializuotų dalių tiekėjų skelbiamos informacijos pagrindu nustatytą automobilio naujų originalių dalių vidutinę rinkos kainą atitinka tikslios žalos dydžio nustatymo taisyklės, nėra pagrindo pareiškėjo reikalavimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis pripažinti pagrįstu.

Konstatuotų aplinkybių kontekste taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad iš dalies nesivadovavimas nepriklausomo turto vertintojo sudaryta Vertinimo ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjui pateikus įrodymus, patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima atkurti jam priklausančios transporto priemonės iki 2018 m. rugpjūčio 6 d. eismo įvykio buvusios būklės, neturėtų atlyginti ir pareiškėjo nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo R. S. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius